

PROSVETA

Glasnik Poverjenišstva UJU v Ljubljani
o kulturnem in prosvetnem gibanju učiteljstva.

Z vstopom v nacionalno državo je postala naša organizacija nositeljica važne kulturne in prosvetne naloge; čimjačje in čimširše bo njeno kulturno in prosvetno delovanje tembolj bo služila narodu in državi. Kulturno in prosvetno delo naj ne bo le sredstvo drugim ciljem temveč naj služi samo svojemu vzvišenemu idealu.

IVAN DIMNIK:

Kulturno delovanje učiteljskih društev v področju poverjenišstva UJU — Ljubljana.

Se vedno se dobe mali ljudje, ki smatrajo UJU kot strankarsko politično organizacijo, kot eksponent politične stranke ter jo hočejo presojati samo s stališča njenega obrambno stanovskega značaja, vedoma in hotoma pa prezirajo njen kulturni pravec, ki jo dviga in ji daje ravno važen kulturni pomen v našem državnem življenju, ki ji ga nihče odrekati ne more.

Dosedaj se je UJU še vedno udeleževalo pri vseh stanovskih, šolskih in prosvetnih vprašanjih in je pri reševanju teh vprašanj pokazalo svojo življenjsko sposobnost; prepričani smo, da si bo z notranjim kulturnim poglobljanjem še stopnjevalo svoj vpliv pri rešitvi sodobnih stanovskih, šolskih in prosvetnih vprašanj.

UJU ne razpravlja o »sporazumu«, temveč je ta sporazum v stanovskem krogu praktično že izvedlo in postavilo na soliden temelj z ustanovitvijo velike državne učiteljske organizacije, ki začrtuje kulturne pravce med učiteljstvom, katero ima šolstvo in prosveto v državi v svojih rokah. Sporazum je danes med učiteljstvom naše države že izvršeno dejanje in učiteljstvo naše države, organizirano v UJU, je danes že daleč od formul sporazuma pri aktivnem in pozitivnem delu za državo, kateri polaga kulturne temelje v skupnem pravcu.

Kievete raznih »slogašev in sporazumašev«, ki tako radi mečejo v svet fraze o »korupciji, kliki, koritarjih in partizanstvu« se ubijajo same ob pozitivnih uspehih UJU; kievete, ki jih tako radi uporabljajo s trosenjem kake slučajne izjave tega ali onega vodilnega moža, na podlagi katere hočejo karakterizirati pravec organizacije in dati razpoloženje, se ubijajo ob neizpodbitno pravem kulturnem pravcu organizacije; »partizanstvo«, s katerim obmetujejo vodilne moža, so izkazali sami na sebi; jeremijade o potrebnem pobotanju z ljudmi, ki nikdar niso imeli prave volje se pobotati in s katerim sredstvom danes delajo še mnogi razpoloženje celo med članstvom UJU, se ubijajo ob neizpodbitnih dokazih v preteklosti, da so se vodilni možje Slomškove zveze izmaknili v zadnjem trenutku dosedaj še vedno, kadar je bilo potreba pozitivno izvesti slogo in edinost.

Preko vseh teh osebnosti gre danes kulturni pravec naše organizacije, kar nam je dobro pokazala zadnja doba personalnih persekucij in izprememb, ki niso bile v stanu omajati, kaj šele zrušiti

te naše najtrdnjše podlage in temelje UJU.

Pov. UJU — Ljubljana pomeni danes za-se kulturno prosvetno institucijo, ki ji ne more odrekati nihče važnosti in pomena, zato upravičeno lahko potrkava vedno na vrata prosvetnih šefov za podporo in ne za preziranje in zapostavljanje, kakor se je to vršilo zadnji čas.

Kulturni pravec naše organizacije vzdržujejo trije listi, ki jih vzdržuje Pov. UJU, ti so »Učiteljski Tovariš«, »Popotnik« in »Zvonček«.

Poverjenišstvo izdaja »Stanovsko strokovno knjižnico«, ki je skupno s »Tovarišev« prilogo »Prosveta« v prvi vrsti določena za poglobljanje kulturnega delovanja učiteljstva.

Poverjenišstvo izdaja knjižnico »Šolski oder«, s čimer pogloblja temelje za narodno prosvetno delo učiteljstva.

Poverjenišstvo je sodelovalo pri skupnem »Učiteljskem koledarju« za vse učiteljstvo v državi.

Članstvo poverjenišstva vzdržuje »Slovensko Šolsko Matico«, vzdržuje »Učiteljski Ferijalni Savez«, deluje pri ljudskih visokih šolah v Celju, na Jesenicah itd.; deluje na polju mladinskega pisateljevanja, pri zbirkah narodnih pravljic in folklorističnega gradiva; deluje na polju glasbe pri raznih pevskih zborskih in učiteljskih pevskih zborskih itd.

Vse to so dejstva, ki mečejo sramotno luč na one, ki so v zadnjem času hoteli za vsako ceno uničevati in uničiti kulturno delovanje UJU v našem področju ter so hoteli s prepovedjo prostih dni za zborovanja uničiti ne samo gorenja stremjenja, temveč tudi delovanje in stremjenja učiteljskih društev, ki pomejijo novo poglavitno kulturnega pravca UJU, katerega nam odkriva sledeča slika in sledeči podatki:

Število predavanj in poročil v šolskem letu 1923./24.

V lanskem šolskem letu so društva močno dvignila predavanja na vseh zborovanjih. V področju Pov. UJU Ljubljana se je vršilo 244 predavanj, razprav in poročil, in sicer:

Posamezna okrajna učiteljska društva so imela predavanj in razprav: Brežiško-Sevniško 3; Celjsko 9; Črnomajsko 6; Gornjegrajsko 4; Kamniško 6; Kočevsko 3; Konjiško 9; Kozjansko 3; Kranjsko 7; Krško: Krški krožek 3; Tržiški krožek 4, skupaj 7; Laško 3;

Svetolenarsko 4; Dolnje Lendavsko 1; Logaško: Logaški krožek 2, Loški krožek 11, skupaj 13; Litjsko 10; Ljubljansko — mesto 5; Ljubljansko — okoliško 6; Ljutomersko 5; Marenberško 10; Mariborsko — mesto 7; Mariborsko — okoliško 16; Mežiško 12; Novomeško 4; Ormoško 9; Mursko-Soboško 6; Ptujsko 7; Radovljiško 3; Savinjsko 2; Slovenjbištriško 6; Slovenjgraško 4; Šmarškoroško 5; Šoštanjsko 7.

V področju Pov. UJU samemega 16; pri Društvu učiteljic za Maribor 1; v socialnem tečaju za učiteljice v Ljubljani 9; v ped. did. krožku v Mariboru 16.

Vsega torej 244 predavanj, razprav in poročil.

Kraji zborovanj

Kraji zborovanj so: Ceje, Novo mesto, Ribnica, Maribor, Konjice, Kapela, Sv. Lenart, Metlika, Kamnik, Ljubljana, Kozje, Zidani most, Ribnica na Pohorju, Gornji grad, Vuzenica, Kranj, Stična, Jesenice, Slovenjgradec, Ormož, Gomilsko, Krško, Hum, Šoštanj, Ptuj, Vuhred, Murska Sobota, Velenje, Gradac, Prevalje, Brežice, Doš, Lendava, Ptuj, Rečica, Pragersko, Slatina, Radenci, Šmarje pri Ješah, Črnomelj, Sv. Trojica, Marnberg, Radomlje, Hrastnik, Grahovo, Guštanj, Rogaška Slatina, Bloke, Apače, Videm, Poljčane, Logatec, Šmarjeta, Kranjska gora, Kaplja, Vitanje.

V nekaterih krajih so se vršila zborovanja po večkrat, tako na primer v Mariboru 25krat, v Celju 5krat, v Ljubljani 6krat, v Konjicah 4krat, pri Sv. Lenartu 2krat, na Zidanem mostu 2krat, v Kranju 3krat, v Krškem 3krat, v Vuhredu 2krat, v Slovenjgradu 3krat, v Ormožu 3krat, na Gomilskem 2krat, v Šoštanju 2krat, v Ptuj 3krat, v Murski Soboti 2krat, v Radomljah 3krat, v Rogaški Slatini 2krat; kar znači, da so ti kraji posebno prikladni za zborovanja in so nekaki centri posameznih okrajev. V nekaterih krajih je zborovalo celo po več društev. Iz ozira, da se spoznava s strani učiteljstva lastne okraje, pa bi bilo bolj priporočljivo, da se vrše zborovanja v raznih krajih okraja.

Kakor je razvidno, so se vršila zborovanja v prošlem šolskem letu v 54 različnih krajih Slovenije. Pri tem pa so bila še nekatera društva, ki v svojih poročilih niso navajala krajev, kjer so se vršila zborovanja.

Dnevi zborovanj

Vsega skupaj je bilo v prošlem šolskem letu 112 zborovanj s predavanji, na katerih se je vršilo 244 predavanj in poročil, tako da pade okroglo na vsako zborovanje dvojice predavanj.

Kdor plove brez smotra in jasne smeri v svetovni reki, je izgubljen, ta služi le drugim; zato se moramo vprašati: ali imamo pravi smoter, pravi ideal, brez pravega ideala in jasne smeri ni mogoč napredek. Kake kulturne in prosvetne ideale imamo izven šole? Usmerjajmo tudi v tem pravcu svojo pot!

Zborovanja so se vršila, razen pokrajinske skupščine, vsa v šolskih mesecih, in sicer v: septembru 3, oktobru 23, novembru 3, decembru 9, januarju 8, februarju 12, marcu 13, aprilu 16, maju 15, juniju 8, juliju 2.

Vsako okrajno društvo je torej zborovalo povprečno trikrat v letu, kar nikakor ne moremo smatrati za višek, če vzamemo za pravilo, da bi se morala zborovanja vršiti vsak mesec.

Obisk

Natančnih podatkov glede obiska za letos ni mogoče navesti, ker pet društev sploh ni poročalo o obisku zborovanj, druga so pa poročala le o udeležbi pri nekaterih, torej ne vseh zborovanjih. Zato je letošnja slika o obisku povzeta le iz tega materiala in je le približna.

Obisk pri posameznih okrajnih učiteljskih društvih je bil povprečno sledeč:

Brežiško-Sevniško navzočih 46, od vseh članov 69; Celjsko navzočih 102, od vseh članov 133; Črnomajsko navzočih 35, od vseh članov 71; Gornjegrajsko navzočih 19, od vseh članov 28; Kamniško navzočih 46, od vseh članov 73; Kočevsko ni javljalo udeležbe, od vseh članov 74; Konjiško navzočih 33, od vseh članov 57; Kozjansko navzočih 12, od vseh članov 28; Kranjsko (ni javljalo udeležbe), od vseh članov 108; Krško — krški krožek 45, tržiški 73, od vseh članov 106; Laško navzočih 66, od vseh članov 103; Svetolenarsko navzočih 34, od vseh članov 43; Dolnje Lendavsko (ni javljalo udeležbe), od vseh članov 48; Logaško — krožek log. 32, loški 34, skupaj 66, od vseh članov 72; Litjsko navzočih 60, od vseh članov 81; Ljubljansko — mesto (ni javljalo udeležbe), od vseh članov 187; Ljubljansko — okoliško navzočih 130, od vseh članov 157; Ljutomersko navzočih 40, od vseh članov 61; Mariborsko navzočih 20, od vseh članov 36; Mariborsko — mesto navzočih 95, od vseh članov 121; Mariborsko — okoliško navzočih 75, od vseh članov 114; Mežiško navzočih 34, od vseh članov 40; Novomeško navzočih 49, od vseh članov 76; Ormoško navzočih 32, od vseh članov 50; Mursko-Soboško (ni javljalo udeležbe), od vseh članov 94; Ptujsko navzočih 72, od vseh članov 131; Radovljiško navzočih 64, od vseh članov 101; Savinjsko navzočih 26, od vseh članov 34; Slovenjbištriško navzočih 40, od vseh članov 55; Slovenjgraško navzočih 25, od vseh članov 32; Šmarškoroško navzočih 46, od vseh članov 64; Šoštanjsko navzočih 28, od vseh članov 37.

Iz tega poročila razvidimo, da 5 društev sploh ni poročalo o obisku, pri onih pa, ki so poročala, je bilo od 1973

LISTEK.

Teme predavanj in predavatelji pri učit. dr. v področju pov. UJU v šolskem letu 1923./24.

Stanovska predavanja: Naš gimnotni položaj. — O reformi učiteljske izobrazbe. — Učiteljstvo med seboj. — O taktosti in kolegialnosti. — Naše stanovsko delovanje. — Petletnica prihoda slovenskega učiteljstva v Maribor. — Stanovska borba in organizacija. — O samoizobrazbi učiteljstva. — O našem položaju. — O stanovskih vprašanjih s posebnim ozirom na prevedbo. — Najprecejša stanovska vprašanja. — O disciplinarnih predpisih. — Nakazovanje penzijskih prejemkov. — Materijalne zadeve v zvezi z novim činovniškim zakonom.

Programatična: Nadaljna izobrazba učiteljstva. — Idejni temelji našega bodočega dela. — Organizacija šolskega odra. — Naše knjižnice. — Naš tisk in naloge za osvojitve javnega mnenja. — Vzgoja stanovskega naraščaja. — Gospodrska organizacija. — Organizacija kulturnega gibanja našega stanu. — Smernice za poslovanje naše organiza-

cije. — Disciplinarni predpisi za učiteljstvo. — Javna ocena učiteljstva. — Položaj obmejnega šolstva in nujni koraki za odpravo.

Literarna: Materinska ljubezen v Cankarju. — Kako in kaj naj v lastno izobrazbo čitamo? — Josip Stritar, občanec slovenskega naroda in ljubljene mladine. — Učitelj, označen v slovenski literaturi in njegovo socialno stališče. — O najbistvenejših razlikah med slovenščino in srbohrvaščino. — O književnosti za mladino.

Pedagoško - didaktička: Podrobni učni načrti. — Zvezdoznanstvo v osnovni šoli. — Pouk v 1. šolskem letu. — O uporabnem računstvu na višji stopnji. — O sodobnih reformnih težnjah na pedagoško-didaktičkem polju. — Domovinski princip pri pouku in vzgoji. — Delovni princip v merstvu. — Delovni princip v domoznanstvu (zem. in zgod.). — Delovni princip v računstvu. — Metoda prostoročnega risanja v nižjih razredih osnovnih šol. — O pouku, vzgoji in metodi slepih. — O utisih tekom petletnega nadzorništva in nadzorovanja. — Uvod v eksperimentalno pedagogiko s poskuski. — Novi učni poskuski v Nemčiji. — Proučevanje otroške narave. — Dr. Matičič: Teorijska pedagogika. — Domači kraj v službi produktivnega zgodovinskega pouka. — Uporabne naloge pri računstvu. — Domoznanjski pouk za 3. in 4. šolsko leto. — Fonomistična metoda pisanja in čitanja v elementarnem razredu. — Knjiga, »Domoznanstvo za ptujski šolski okraj«. — Kritičen pogled na metode elementarnega razreda. — Percepcija in notranja zgradba glasovnega govora. — Poučevanje verouka na osnovnih šolah. — Slabi uspehi na srednjih šolah. — Produktivni zgodovinski pouk s posebnim ozirom na domači kraj. — Kako pospešuj šola idejo narodnega in državnega edinstva. — Zahteve modernega pouka v splošnem. — O delovnem principu v elementarnem razredu. — O šolskih knjigah. — O zasilnem načrtovanju brez trikotnih črtal in šestil. — Slovnica v službi pravopisa.

Organizacijska: »Feministična aljanca« in njeni cilji. — O petdesetletni zgodovini ormoškega učiteljskega društva. — O učiteljskih delovnih zajednicah. — Pravila in poslovnik okrajnih društev. — Ženske organizacije in njih delovanje v Sloveniji.

Gospodarska: Šolski vrtovi. — Ekskurzija na sadno razstavo na Grmu. — Vrtnarstvo. — Nadzorstvo šolskih vrtov. — Vrtnarstvo in sadjarstvo v Mežiški dolini. — Vzreja semen in rentabilneta šolskega vrta. — Ureditve šolskih

vrtov v ptujskem okraju. — Praktična navodila za poslovanje v gospodarskih organizacijah. — O načelnih vprašanjih kmetijskega pouka.

Vzgojeslovna: Laž doma in v šoli. — Načela samovlade pri kolektivnem vzgojevanju. — O narodni vzgoji v osn. šoli. — Nekatera važnejša vzgojna vprašanja v povojni dobi. — Pomen prave taktike pri vzgoji dece v šoli in z ozirom na idejno vodstvo mladine. — Vzgoja domovinske ljubezni. — Vzgoja nacionalnega in državnega čuta.

Zgodovinska in zemljepisna: Sedma obletnica bojev v Dobrudži. — Potovanje po Dravski dolini z demonstracijo skioptičnih slik. — Iz humske zgodovine. — O Prekmurju. — Rusija. — Umik skozi Albanijo. — Spomini na počitniški izlet. — Iz ujetništva v Rusiji. — O nastanku in razvoju trga Vitanje.

Prirodoslovna: Kako vzbujati čut za naravo in njeno lepoto. — Razvojna teorija in šola. — O postanku svetovja. — Biološki razvoj živalstva.

Iz filozofije: Moralno dobro in zlo. — Bistvo fantazije in njen pomen. — O duševni svobodi. — O etiki.

O šolstvu: Osnovno šolstvo v Primorju. — Težave osnovnošolskega učiteljstva v Rusiji ob prevratu. — Produk-

članov na zborovanjih vedno navzočih 1380. Povprečno torej je bilo od 73 društvenih članov navzočih 51.

Procentualno je označiti obisk zborovanj z 69%.

Vzroki, da ni bil obisk večji, so različni. Okraji so preobširni, zato so vremenske in terenske razmere često krive odsotnosti članstva, kar je jasno videti iz statistike mest, kjer so člani bolj skupaj, da je bil tam tudi obisk boljši.

Zanimivo je tudi, da so manjša društva imela boljši obisk od obsežnejših, kar bi vsekakor govorilo za razdelitev teh društev, ki so sedaj sestavljena na podlagi političnih okrajev, po sodnih okrajih. Seveda je treba pri tem tudi pomisliti nekoliko na bodočo razdelitev šolskih okrajev.

Uspešno so tudi delovali krožki, ki jih je ustanovilo Krško in Logaško učiteljsko društvo in tudi obisk in število predavanj nam kaže o nujni potrebi ustanavljanja stalnih takih krožkov tudi pri drugih obsežnih društvih, če hočemo naše kulturno gibanje čim višje dvigniti. Nič ne de, če se s tem zoži krog poslušalcev, je pa debata tem plodnejša in živahnejša in udeležba tem točnejša, ter spravimo s tem čim več članov k aktivni udeležbi.

Najbolj bi se pa obisk na društvenih zborovanjih dvignil s točno evidenco in legitimiranjem navzočih članov. Tudi čas za to se ne sme smatrati za izgubljen, če s tem dvignemo aktivnost članstva.

Predavatelji.

Predavateljev je bilo v prošli seziji več učiteljev nego učiteljic, poleg tega tudi nekaj predavateljev izven stanovskega kroga.

Učitelj je nastopil kot predavatelj in poročevalcev 125, medtem ko učiteljic 14 in predavatejev izven stanovskega kroga 12.

Vsega skupaj je torej poročalo 151 oseb pri zborovanjih, kar je še vedno majhno število pri 2500 članih.

Nekateri so predavali po večkrat in pri večih društvih, n. pr. Tomažič, Lichtenwallner, Ločniškar, Brglez, Strigel, Mavrič, Tiran, Kosin, Pulko, J. Levstik, Gabrovšek, Möderndorfer, D. Humek, V. Rode, Osterc, P. Flerč, Stopar, Vrečko, Kontler, Cvetko, Černež, Mrovlje, Čopič, Hren, Vittori, Gnus, K. Štravs, Doljak, V. Požar, Ciril Petrovec, A. Berce, Iv. Dimnik, H. Šumer, R. Dostal itd. Posebno tov. D. Humek je sistematično predaval na osmih krajih, za njim je bil najštevilnejši tov. P. Flerč, Lichtenwallner, Hren in Mrovlje.

Ta predavanja, ki so se vršila pri večih društvih, pomenijo nekaj začetek v sistematični našega dela.

Od učiteljic so se več udeleževale tov. Godčeva in Bračičeva.

Od gostov - predavateljev se je v prošli seziji posvetil predavateljstvu posebno prof. dr. Veber, ki je obdelal polje filozofije in psihologije in dr. Korun, zdravnik, ki je posebno posvetil pozornost šolskemu zdravstvu in higijeni.

Krog predavateljev bi se pa dal še mnogo dvigniti. Mnogo je članov in članic, ki so se poglabili v ta ali oni znanstveni študij, a se ne udeležujejo nikjer. S tem, da ne razširjajo svojih pridobitev v stanovskih vrstah, kažejo, da ne ume-

vajo ekonomične in popolne izrabe svojih energij in časa, ki so ga položili v svoj študij.

Oni okoristijo z znanjem le sebe, ne da bi — več kot s svojo osebnostjo — skušali okoristiti z dobrinami znanja celoto.

In tudi nečlanov se ni kot predavatelj principielno izogibati, ter se jih je prav pridno posluževati, da čimvišje dvignemo, izpopolnimo in razširimo naš celokupni nivo.

Z nečlani, predavatelji - strokovnjaki pridemo lahko do sistematike predavanj in do delovanja po vsaj delnem načrtu.

Neobhodna potreba bo v tem oziru nekaka evidenca predavateljev in polj, ki jih obvladajo in obdelujejo. Predvsem pa je dvigniti še višje število predavateljev tudi v lastnih vrstah.

Imena predavateljev v preteklem šolskem letu so razvidna iz seznama v »Listku«.

Teme predavanj.

V šolskem letu 1923/24. se je predavalo v področju Pov. UJU. — Ljubljana o 167 različnih temah. Tema predavanj so bila iz različnih področij, in sicer: 32 pedagoško - didaktičnih, 13 o šolstvu, 17 stanovskih, 12 programatičnih, 6 literarnih, 5 organizacijskih, 9 gospodarskih, 8 vzgojeslovnih, 9 zemljepisno - zgodovinskih, 4 prirodoslovna, 4 filozofska, 4 zdravstvena, 14 o izvenšolskem delu učiteljstva, 17 splošne vsebine in 16 sistematičnih različnih tem pri raznih društvih.

Naslovi in vsebina predavanj je razvidna iz naslovov, ki so navedeni spodaj v »Listku« po gorenjem razporedu.

V kvalitativnem oziru lahko trdimo, da se je delovanje društev tudi dvignilo. Napravili so se prvi koraki k sistematični gojitvi predavanj, dasi se predavanja še vedno niso vršila po kakem gotovem programu. Ako bi imeli še v tem oziru enotno vodstvo, ki bi usmerjalo tozadevno naše kulturno stremenje in delovanje, bi izdelalo enoten izobraževalen načrt in bi angažiralo ljudi za sistematična predavanja iz raznih polj v ciklusu pri vseh društvih, bi se tozadevno delovanje še bolj dvignilo in poglobilo.

Naslovi predavanj nam kažejo, da se je posvetilo v prošlem letu večjo pozornost tudi teoretični pedagogiki, dasi praktična pedagogika še vedno prevladuje. Ponoviti moramo iansko našo tezo, da bomo na pravi poti, ko bomo prepustili praktično pedagogiko lokalnim in okrajnim konferencam, kjer ta predavanja lahko pomnožimo in pospešimo, razprave na društvenih zborovanjih pa posvetimo teoretični pedagogiki, in pri tem študirajmo moderne smeri. Dasi so stopila splošna socialno - izobraževalna vprašanja že precej v ospredje in se je s tem napravilo prvi korak k racionalnemu dviganju celote z ozirom na moderne smeri splošne izobrazbe, smo še preveč zabubljeni samo v strokovna vprašanja ter še preveč preziramo enotno orientacijo v splošnih javnih vprašanjih.

Splošna: O narodnem quodlibetu.

Kavčuk dobava in tehnična uporaba, z ekskurzijo v tovarno Vulkan. — O »školišču«. — Stenske table. — Izpopolnjevanje novih šolskih in osebnih popisnic. — Nacionalizem, kozmopolizem in rodoljublje. — Prvo potovanje učit. F. S. — Kako si ustvarimo knjigo-domovnico domačega okraja. — Kolekovanje šolskih listin. — Matični listi in izkazi. — Učitelji-voditelji. — Doživljaji češkega prostovoljca. — Vsesokoški zlet v Pragi in o obleganju Verduna. — Sokolska ideja in učiteljstvo. — Najvažnejše dobožbe zakona o taksah s posebnim ozirom na prosveto. — O ženskem vprašanju dru- god in pri nas. — Nekaj o papirju, tisku in časopisju.

Predavatelji:

Učitelji: Ivanetič, Pirnat, Koželj, Ločniškar, Mervič, Alt, Fran Karbaš, Klemenčič, Tomažič, nadz. Lichtenwallner, Rozbaud, Strigl, Brglez, Mavrič, Črnagoj, Tiran, Toman, Gole, Lovše, Lazar, Rob. Ivanuš, Jurko R., Skubic, Kosin, Krajnek, Pulko, Widmoser, Fran Luznar, Pelko, J. Levstik, Luzner G., Šega, Fr. Zupančič, Vrečko, Šerbec, Kaf-fou, J. Vrbič, Iv. Gabrovšek, Ad. Rozina, Mlačnik, Močnik, Möderndorfer, Kuhar, Mihev, Šimon, Mencin, Zdošek, D. Hu-

in vendar bi to homogeno gledišče bilo v stanu dvigniti našo socialno pozicijo v narodu, ki trpi sedaj ravno zaradi nenotne orientacije v splošnih javnih vprašanjih in modernih smereh.

(Dalje prih.)

Naše narodno prosvetno delo.

Delovanje za odraslo mladino.

—poš Vurberg. Dne 5. vinotoka je priredila tukajšnja šola krajjevo sadno razstavo pod vodstvom šolskega upravitelja. Z razstavo je bilo združeno poučno predavanje državnega ekonomista g. Zupanca in domačega šolskega upravitelja. Pri tej priliki se je sporazumno s preizkušenimi sadjarji dohodil priporočljiv lokalni sortiment jabolč in hrušk, kateri obsega le četrtno razstavjenih vrst. Goji se naj manj vrst, a te tembolj intenzivno. S to razstavo in predavanjem, kakor tudi s poučnim tečajem deškega mladinskega kluba, ki je trajal 15 mesecev, se je pripomoglo mnogo k temu, da se bode sadjarstvo v tem okolišju moglo povzpeti do stopnje, kakoršno zahteva razum in praktično sadjarstvo. Dne 12. oktobra so sadno razstavo posetili tudi tovariši(ice) iz Sv. Martina, Sv. Barbare, Št. Janža na Dravskem polju in iz Žitečke vasi. Pri sadni razstavi je v veliki meri sodelovala grajska škola uprava po agilnem ekonomu Kegulu, tovariš Gselman, nadučitelj v p. in nekaj domačih kmetov. Za prihodnje leto se pripravja na šoli poučni tečaj z dekliskim mladinskim kmetijskim klubom, kjer bi se predvsem poučevalo perutinstvo, domače vrtarstvo in praktična uporaba povrtnin. Ako še omenimo, da so se na šolskem odru priredile v tekočem letu tri mladinske igre z enim roditejskim sestankom, smemo trditi, da je šola tudi na izvenšolskem prosvetnem delovanju storila, kar se je storiti zamoglo.

Gospodarsko delovanje.

—pg Razstava ženskih ročnih del v Guštanju. Dne 18. in 19. oktobra se je vršila v guštanski šoli sadjarska in vrt-narska razstava. S to razstavo je bila združena tudi obrtna razstava in razstava ženskih ročnih del. Pod lepo ovenčano sliko kralja Aleksandra so bila okusno razgrnjena ženska ročna dela. Razstavljena so bila ženska ročna dela, katera so izvršila učenke guštanske šole v minulnem šolskem letu. Videli smo lepe namizne prte in prtice, okrašene z narodnimi motivi in vbodi, pa tudi zavese, stenske preproge, blazinice, perilo in torbice v različni tehniki vezenja. To vse so bili izdelki učenek višjih razredov. Pa tudi deklice nižjih razredov so se postavile — opazili smo njih kvačkane vzglednice ali vzornice, jopice in čepice. Omeniti moramo, da smo videli precej izdelkov v lepi rišelj vezenini, pogrešali pa smo pletenje in zaznamovanje. Najboljše učenke naj se le nauče tudi rišeje vezenino, najpotrebnejše pa je za naše deklice, da znajo pletati nove in podpledati raztrgane nogavice, zakrpati in popravljati staro perilo. Če mogoče naj se nauče tudi prikrojiti si perilo. Pletenje in šivanje je pač najvažnejše, ker

to bodo deklice posebno potrebovale v vsakdanjem življenju. Vse, kar se dela, bodi kakorkoli uporabno. Posebno vreden je pouk v ženskem ročnem delu za tiste deklice, katere stopijo iz šole takoj v službo, kajti spretna deklica je dobrodošel posel vsaki gospodnji. S tem seveda nikakor ne mislim krajšati zasluge, ki jih učiteljice imajo za pripravo in ureditev razstave, samo opozorim, da se pri prihodnji tudi v tem oziru pokaže spretnost. Mnogo lepega nam je nudila ta razstava, učenke in učiteljice so pokazale, da so dobro porabile čas in bile prav pridne v izdelovanju ženskih ročnih del. Mnogoštevilen obisk iz trga in okolice je pa tudi pričal, da se ljudstvo zanima za napredek v šoli.

Šolski odri in pevske zbori.

—po Hum pri Ormožu. Pred šolskim sklepom je priredilo tukajšnje šolsko vodstvo poučni izlet v Čakovec. Udeležili so se ga učenci vseh treh razredov s svojim učiteljstvom. Pešhod v Ormož — od tam z vlakom do Čakovca v posebnih vozovih. Presenetljivi prizor pri vstopu v vlak in med vožnjo za tiste, ki so se prvič vozili po železnici. Učiteljstvo osnovne šole v Čakovcu nas je preprijazno sprejelo, utaborilo v šoli in nas vodilo po mestu. Ogledali smo si stari grad Zrinskega, njegov spomenik, šole, cerkev (relikvije sv. Vincencija), učiteljske s krasnim vrtom, tovarno za barvanje platna, tiskarno v obratu — tu so otroci dobili spominske slike. V šoli počitek — obedovanje, petje, igre. Vrnili smo se po isti poti srečno na domove. Izlet je vsestransko dobro uspel. Otroci so spoznali prirodne kraje, videli nove kraje, prebivalce in novosti. — B. R. N.

—po Jezero. Na Vidov dan smo imeli lepo uspelo šolsko veselico. Udeležba: nabito polna šolska soba, Gmotni uspeh 300 Din. Na vzporedju so bile si-deče točke: 1. Govor učenke, 2. Lažniva Milena (igra v 2. dejanjih), 3. Na goro, na goro (petje), 4. Ob junaka (prizor), 5. Popis krave, 6. Hej Slovani (petje), 7. Pripovedka o nosku (prizor), 8. Cici-ban (deklamacija), 9. Ave Marija (prizor v gozdu s petjem pred Marijinim kipom), 10. Govor učitelja o pomenu Vidovega dne, 11. Bože pravde. Vse pevske točke so izvajali otroci triglasno.

Naša kulturna organizacija.

Predavanja in poročila pri društvih.

—s Kranjsko učiteljsko društvo, 4. junija 1924 v Kranju. Od — članov navzočih —?

Učitelji in narodno - prosvetno delo, predaval tov. Lovše.

Vzgoja domovinske ljubezni, predavala tov. Šavnikova.

Vzgoja nacionalnega in državnega čuta, predaval tov. Mahkota.

—s Celjsko učiteljsko društvo, 14. junija 1924 v Celju. Od 134 članov navzočih 105.

O književnosti za mladino, predaval tov. Fr. Roš.

O zasilem načrtovanju geometrijskih likov brez trikotnih črtal in šestil, predaval tov. Pristovšek.

—s Konjiško učiteljsko društvo, 14. junija 1924 v Vitanju. Od 57 članov navzočih 39.

O nastanku in razvoju trga Vitanje, poročal tov. Golež.

—s Gornjegrajsko učiteljsko društvo, 16. junija 1924 v Gornjem gradu. Od — članov navzočih 85%.

O duševni svobodi, predaval tov. Zemljič.

O šolskih knjigah, razgovor.

—s Slovenjebistriško učiteljsko društvo, 20. septembra 1924 v Slovenski Bistrici. Od vseh članov odsotnih 9 članov.

O položaju in stanovskih zadevah, poročal tov. L. Jelenc.

O pokrajinski skupščini UJU, poročal tov. Tomažič.

O izletu F. S. na Plitvička jezera, poročala tov. Hribarjeva.

—s Radovljško učiteljsko društvo, 4. oktobra 1924 na Jesenicah. Od — članov navzočih —?

O sokolstvu s posebnim ozirom na učiteljski stan, predaval dr. Obersnel.

O pokrajinski skupščini UJU, poročal tov. Iv. Šega.

O glavni skupščini UJU, poročal tovariš D. Hude.

—s Gornjegrajsko učiteljsko društvo, 11. oktobra 1924 na Rečici. Udeležba 72%.

Poročilo o pokrajinski skupščini UJU, podal tov. Pulko.

ativna šola. — Karsen: Die neue Schulreform in Deutschland. — Bistvo in pomen produktivne šole in pot do njenega uresničenja. — Novi šolski zakon. — Notranja reforma našega šolstva kot prva potreba sedanje dobe. — Delitev šolskih oblasti v Sloveniji. — Kako začeti z delovno šolo. — Kronika Kebejske šole. — Waldorfska šola in pedagoška načela. — O poslu, odgovornosti in nagradah šolskih voditeljev. — Načelno stališče z ozirom na šolsko unravo.

O izvenšolskem delu učiteljstva: Učitelj kot zdravnik. — Jayne šolske knjižnice in njih pomen. — O mladinskih knjižnicah. — O kulturnem proučevanju našega naroda. — Postopanje pri izvenšolskem prosvetnem delu. — O pomenu mladinskih odrov. — Smernice in načrti prosvetnega dela. — Pomen udejstvovanja učiteljic izven šole. — Prosvetno udejstvovanje učiteljic. — Pomoč ljudstvu v poljudno pravnih zadevah. — Udejstvovanje v organizacijah izven šole. — Sokolstvo. — Zaščita matere in dece. — Učitelj in narodno prosvetno delo.

Iz zdravstva: Predznaki, simptomi, infekcija raznih nalezljivih otroških bolezni. — O šolski higijeni. — Higijena šolskega poslopja. — Prva pomoč v ne-zgodah.